

Kedves Órák

Szépirodalmi, gazdasági és ismeretterjesztő képes hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
 Ide intézendők az előfizetések legcélszerűbben posta-
 utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
 a regénymelléklettel együtt:
 Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
 Negyedévre **3 korona.**

Regény egy kötetben.
 (24. köziemény.)

RÉGEN VOLT...

Irta: Beniczkyné Bajza Lenke.

— Ki állíthatja azt, hisz itt senkisésem volt, aki találkozott volna velem?

Az ügyvéd szigorúan szegezte a rémült asszonyra szeméit.

— Valljanak be mindent, — mondá figyelmeztetőleg, s ne tartsanak semmitől. Bármit követtek el, bűnük *elévült* a törvény előtt, bántódásuk nem lesz harmincz év után, de ha nyilvánosságra kerül a dolog, becsületüknek vége van, nemcsak az emberek, de saját fiok előtt is, kiről fölteszem, hogy nem tud arról semmit.

— Ő nem! — zokogott a jegyzőné, arra esküszöm.

Ez már félig vallomás volt, s az ügyvéd benseje újjongott az örömtől.

— De hát mit tudhatna, és mit mondhatnánk mi, kik ártatlanok vagyunk? — kérdé daczos, keserű hangon Hámory, dühös pillantást vetve nevére, de hangja remegett az ijedtségtől.

— Kedves uram, ön téves fölfogással itéli meg ezt a veszélyes dolgot, — mondá, haragot tettetve Szomor, és azt hiszi, hogy daczos tagadással titkolhatja bűnét, de hallgassa meg figyelmesen, amit mondok.

A házaspár tágranyilt szemekkel, várakozásteljesen tekintett az ügyvédre, lesve annak ajkairól a szavakat.

— Ha önök nem határozzák el a vallomásra magukat, én a rendőrségnél fogom följelenteni gyanúmat, és akkor nyilvánossá lesz, mit itt a falak mögött elvégeztünk *hármán*. És ha a hatóság közbelép, vizsgálatot tart, higgyék el, minden napfényre kerül, s akkor hasztalan lesz minden tagadás.

Most nő és férj szerepet cseréltek. Hámoryné, ki azelőtt biztatta, bátorította férjét, teljesen elvesztette bátorságát, és zokogva kiáltott föl:

— Az istenre kérem, ügyvéd úr! ne tegyen bennünket szerencsétlenné, gondoljon fiamra.

— Éppen az ő érdekében kell a valót megvallaniok.

— Az ő érdekében?

— Nem vonhatom vissza, amit állítok.

— De hát mit gondolnak, mivel *vádolnak*? — kérdé elfehéredett ajakkal a jegyző.

— Majd megmondom, ha felelnék kérdéseimre, de őszintén, igazán, mert engem, ki teljes életemben bűnügyekkel foglalkoztam, nem lehet megcsalni, vagy félrevezetni.

— Kér-dez-zen, — rebegette Hámory.

— Mikor találkoztak utóljára az eltűnt grófnővel?

— Huszonhét év előtt.

— Miért jött ő vissza, ha nem a kart családjával találkozni?

— Beteg volt, s nem akart idegenben meghalni.
— Meg is halt?
— Nem, ismét elutazott, de...
— Nos tovább, tovább.
— Később, nemsokára, halála hírét vettük.
— Ki tudatta ezt önökkel?
— A francia hatóság.
— És mért nem a családdal?
— Talán idegen név alatt halt meg s úgy rendelkezte halála előtt, hogy velünk tudassák.

— Ez nem valószínű... Mondják meg az igazat, vagy mutassák meg a hatóság tudósítását.

Hámoryék egymásra néztek s haboztak a felelettel. Azután az asszony mondá:

— Férjétől tudtuk meg a gyászhirot, Alençone gróftól.

— Igaz ez? — kiáltott föl meglepetve az ügyvéd.

— Esküszöm, hogy így van.

— Hol történt az esküvő?

— Párisban, félév múlva, hogy Lotti grófné hazulról eltávozott a gróffal, ki pár hónapig mint utazó művész itt tartózkodott a vidéken, s a templomban találkoztak, és ösmerkedtek meg.

— Be tudják ezt bizonyítani?

Hámoryné kérdőleg pillantott férjére, kinek arcza mogorva, levert volt s félelmet árult el, de látván, hogy a tagadás hasztalan, szekrénye fiókjához lépett és abból nagy öblös iratokkal terhelt börtárczát véve elő, az ügyvédnek nyújtá, ki azt mohón nyitotta föl.

— Hiteles másolata a házasságnak, — mondá fönhangon, engedély nem kellett hozzá, mert a grófnő teljes korú volt, itt van keresztelőlevele. És a halotti bizonyítvány, mely Alençone grófné nevére van kiállítva, az Edelényi név említése nélkül, de hát miért titkolta ő azt?

— Nem tudjuk... Nagyon el volt keseredve családja ellen, s valószínűleg nem akart magáról semmit tudatni.

— Gyermekek nem származott e házasságból? — kérde Szomor, kutatólag függesztvén szeméit a házaspárra.

— Nem... — mondá a nő igen halkán, bizonytalanul.

— Azt tudatták volna velünk, — tette hozzá a férfi.

— Mi a francia gróf czime? — kérde az ügyvéd, irni fogok emiatt neki.

— Czímét nem tudjuk, sohasem tudatta velünk.

— Igaz ez?

— Ugy van, amint mondom. Miért titkolnók?

Szomor gyorsan összerakta az iratokat és a zsebébe rejté.

— Miért veszi el tőlünk az okmányokat? — kérde Hámory. Az nekünk küldetett s a mi tulajdonunk, és senki másnak nincs joga hozzá.

— Szó sincs róla, ezek a családot illetik. Elég hiba és mulasztás, hogy régen nem tudatták mindezt a gróffal. Mi okuk volt a titkolódzásra?

— Lotti grófnő így kívánta.

— Tudják-e, hogy ellentmondásba keverednek! — kiáltott föl szigoruan az ügyvéd. — Azt állítják, hogy nem találkoztak vele huszonhét év óta, de utolsó akaratát mégis tudják halála előtt. Mivel bizonyítják ezt? Van tőle levelük?

— Van...

— Nincs... — kiáltottak föl majdnem egyszerre Hámoryék s az ügyvéd gúnyosan tekintett rajtuk végig.

— Hol van az a levél? — kérde szigoruan. Látni akarom.

— Megsemmisítettük.

— Ez valótlan! Egyikük tagad, a másik bevallja a valót. Ide a levéllel!

— De kérem, ügyvéd úr, — kezdé sirva az asszony, — az a levél a mi tulajdonunk. Nekünk volt írva, és senkinek semmi köze hozzá.

— Ebben igaza van, csak hogy ily körülmények között azt az önök érdeke kívánja, hogy megmutassák.

— A mi érdekünk?

— Természetesen. Ez a dolog nem marad annyiban. — Edelényi gróf kutatni fogja ennek a házasságnak részleteit a francia hatóságnál. A családi vagyonnak egy része Lotti grófnőt illeti, és ha maradt gyermeke, akkor arra száll az ő örökrésze, s ezt a gróf már tisztességhől is tudakozni fogja, nehogy úgy lássék, mintha az azt illető részt ő vissza kívánná tartani.

Hámoryék nagyon le voltak verve. Mindkettőjükön ijedtség, félelem, rémület látszott, míg végre a jegyző mondá:

— Mi nem tehetünk többet, mint amit tettünk, azt is a boldogult akarata ellenére követtük el. A levélben semmi olyan nem volt, mi szükségessé tenné annak megmutatását, ha az még léteznék is, de én feleségem tudta nélkül rég megsemmisítém azt, és így hasztalan minden kutatás.

— Jól van, — mondá boszúsan Szomor. Jogom nincs kikutatni házukat, de figyelmeztetem a következményekre. A mi következni fog, azt tulajdonítsák önmaguknak.

Ezzel fejére csapva kalapját, rohanó léptekkel hagyta el a szobát, vissza sem fordult többé, és nem láthatta, hogy Hámoryné elszedülve dőlt egyik közelálló székbe, míg férje kezébe temette arcát, mely a félelemtől eltorzult és hideg veritékkel volt borítva...

Az ügyvéd megérkezvén a kastélyba, azonnal közlé mindazt Edelényi gróffal, mi napfényre jött a titokzatos mult történetéből, ki bámulva nézte át az okmányokat, melyeknek valódiságában nem lehetett kételkedni.

(Folytatjuk.)

Add csak ide a kendődet...

Add csak ide a kendődet,
Piros kis kendődet,
Elvállallak még ma este
Édes szeretőmnnek.
Virághímes keszkenődet
A szívemen hordom:
Nem hagylak el addig téged,
Szeretőm, galambom!

Rámbiztad a kis kendődet,
Piros kis kendődet,
Elvállallak még ma este
Édes szeretőmnnek.
Borúlj, borúlj a szívemre,
Szeretőm, galambom,
Virághímes keszkenődet
A holtomig hordom.

Vidor Marczy.

Az átlukasztott csákó.

(Elbeszélés.)

Írta: **Prém József.**

Híres volt valamikor a Czobor-féle huszárezred. Bécs város szép asszonyai, szép lányai csak úgy reszkettek a daliás tisztjeiért. Sok nyalka magyar legény is hódított akkor a császárvárosban és nem egy házasság jött létre az udvar közbenjárására.

De galiba is volt elég. Félelmes hirben állt az ezred. Minden közlegénye híres verekedő. S a tisztek nem túrték, hogy bárki görbe szemmel nézze a magyart. Hát még az udvarlásban milyen rettegett volt a hadnagy, főhadnagy és kapitány, de még az őrnagy is, mert akkoriban a törzstiszt is még fiatalabb volt.

Minden szép asszonynyal megáldott férj óva húzódozott a Czobor-huszároktól, nehogy baj essék a házaselete nyugalmaiban.

Az összekocczanások napirendben voltak. Párbajra azonban ritkán került a dolog, mert a Mária Terézia előtti korszakban roppant szigorúan büntettek mindenkit, aki fegyverrel kezében védte a becsületét. Jaj volt annak, aki a tilalmat áthágta. Száműzetés, de sőt halál is várt a vétkesre.

Am a Czobor-huszárok fittyet hánytak mindenféle szigoru rendeletnek. Szembeszálltak azok még az ördöggel is, — hát hogy ne mertek volna kikezdeni holmi udvari auktoritások irkafirkaival!

Ennek a vakmerőségnek is meg volt a maga oka.

Az ezred parancsnoka: híres és vitézlő Czobor Ádám, egyizben fölvette ragyogó szép ruháját, föl-kötötte hadverő kardját és beállított a császári udvarba. Egyenesen az uralkodó elé járult és így szólt:

— Felség! Esedezem: Ne terheltessek az armádia vezetőinek kivételt tenni az ezredemmel. Tisztelem, becsülöm a regulát, de a mi igaz, az igaz; és keservesen igaz az, hogy katonát nem czélszerű fékezni a virtusának kifejtésében. A ki huszár: az verekedjék, Felség! nem csak akkor, ha háboru van, de akkor is, ha becsülete követeli. Am büntessék azt, a ki megszegi az udvari tilalmat, de én sem tűrök egy pillanatig sem olyan tisztet az ezredemben, a ki foltot tűr a bátorságán. Azért van kard az oldalán, hogy védekezzék, ha

támadják, s ha ő támad, akkor is bizonyára oka van rá a Czobor-huszárnak.

Az uralkodót meglepte ez a bátor föllépés és az ezredes jókedvvel hagyhatta el a császári palotát.

Sohse hitte volna Czobor Ádám, hogy valamikor a saját veje fog párbajba keveredni, s hogy az ő erélyes föllépése még sem lesz hasznára a lánya férjének.

Ő is vitéz volt és elszánt, ez a vő: Pálffy János gróf. Egyszerű katonának ismerte még akkor mindenki és senkisért mekte sejteti, legkevésbé tán ő maga, hogy néhány év mulva fölfelé ragadja a sors hatalma és egykor Magyarország híres nádora lesz.

Husz éves sem volt Pálffy, amikor már a kapitányi rangot kapta, még pedig Bécs ostrománál. Olyan bátran harczolt a vasas-ezredében, hogy mindenki csodálatát vívta ki.

Akkoriban nagy „sovinista“ volt. Lelkesedett minden igaz magyar dologért, ami azért nevezetes, mert később éppen olyan lelkes „labancz“-czá változott át.

A vasas-ezredből a Czobor-huszárokhöz lépett át, de már mint ezredes; s mikor apósa meghalt, ő lett az ezred parancsnoka.

Ez időtájt az uralkodóház egy rokona, János Frigyes württembergi herceg, sokat megfordult Bécsben. Részt vett a katonai összejöveteleken, ahol Pálffy János gróffal is sűrűn találkozott.

Fényes udvari bált rendeztek a császári palotában. Összegyűlt a két ország sok szép és előkelő hölgye. De legszebb volt Kaunitz Eleonora grófnő. Sugár, magas termete, sötétkék szemei, fejedelmi tekintete mesébe illő, hullámos, ragyogó haja és arcának üdesége, szoborszerű szabályossága heteken át alkalmat adott a bécsi poétáknak és udvari dilettánsoknak, hogy szonetteket, magasztaló madrigálokat zengjenek róla...

És hogy tánczolt a gyönyörű Eleonora! Kört formáltak a vendégek, a hol tánczosával megjelent az óriási teremben.

Az elsők közt, a kik siettek, hogy fölkerjék egy fordulóra, az János Frigyes herceg volt. Az igézetes Eleonora egyszer végigröpült vele a sima padlón, de aztán mindjárt Pálffy János gróffal folytatta a tánczot, nem egyszer, nem is kétszer, de számtalanszor lejtve ugyanazt a tourt.

Már ez boszantotta a württembergi herceget. Egy magyar gróf meri így háttérbe szorítani.

Ujból közeledett János Frigyes is.

— Ezt a lengyel polkát, grófnő, remélem, csak velem tánczolja?

— Köszönöm, herceg. Most már pihenek. De utána csárdás következik.

A herceg gögösen kapta föl a fejét:

— Csárdás! Ugyan kérem! Hát ki tánczol ilyen paraszt-tánczot!

A gróf ott állt és közbeszólt:

— Kiváncsi rá hercegséged? Hát majd leszünk oly bátrak és bemutatjuk a paraszt-tánczot. Ugyebár, grófnő?

— Legkedvesebb tánczom! — nevetett Eleonora! — s az olyan híres palotás- és csárdás-tánczossal, mint Pálffy igazi élvezett, is lesz.

A herceget már elfutotta a méreg, és tovább sétált. Mikor aztán folyt a „paraszt-táncz“, odalépett a pihenő Pálffy János grófnéhez, a szép Czobor Amáliához és maliciózusan jegyezte meg:

— Férje ura ugyancsak buzgólkodik más nők körül...

— Hadd hódítson; azért mondják a legszebb huszár-ezrednek! Nem vagyok féltékeny, hercegem! Ismerem az én uramat.

És mosolygott hozzá ártatlanul.

Ez órától fogva a gögös és hiú hercegeben leküzdhetetlen ellenszenv támadt szerencsés vetélytársa iránt.

De nemcsak Pálffy, hanem az összes magyarokat gyűlölte János Frigyes, kit sógorságai kötelekek fűztek az uralkodó családhoz.

Gyűlöletét nem is titkolta. Amikor csak alkalma volt, nyíltan szidta, becsmérelte nemzetünket. Legjobban szemet szúrtak neki az önérzetes Czobor-huszárok, akikre minduntalan sértő megjegyzéseket mondott.

Pálffy nesztét vette ennek s mód nélkül fölháborodott. Csak ez kellett Württemberg szülöttjének. Megleste, amikor legingerültebb a magyar ezredparancsnok s egy katonai parádé alkalmával az összegyűlt német tisztek előtt így szólt János Frigyes:

Albán kávéház.

— Miért kommandiroz magyarul, Pálffy? Hát ki érti ezt a civilizálatlan nyelvet?

Pálffy hallotta a megjegyzést és hirtelen hozzáfordult:

— Egy a nyelve és egy a kardja a magyar huszárnak! S a kardja suhintását már sokszor megértette a német!

— De hátha magyarul se tudnának a magyarok? Valósággal ugatniok kellene. Különben az mindögy!

— Igen! Kivált, ha hercegséged az ő nyelvükön vezeti a kommandót.

Ez sok volt. János Frigyes éktelen haragra lobbant erre a nem várt fölvilágosításra, sok gyalázó szavakkal illette az egész magyar hadsereget, sőt az egész magyar nemzetet, hogy Pálffy gróf párbajra hívta ki.

A hercegem kész örömet fogadta el a kihívást. Azok közé a bizonyos „leghiresebb lövők“ közé tartozott, és perczig sem kételkedett, hogy lepuffantja ellenfelét.

Az első lövés joga, mint provokált félt, a württembergit illette. Erősen czélezott, lőtt és a golyó átlukasztotta a magyar gróf csákóját. Most Pálffy emelte föl pisztolyát s egy szempillantásnyi czélezás után oly biztosan találta János Frigyes, hogy az fölbukott és holtan ott maradt.

A párviadal úgy látszott, egyszerre megakasztja Pálffy János gróf gyors emelkedését. Hiába volt kiváltsága a Czobor-huszároknak, hogy nekik meg van engedve a fegyveres mérkőzés béke idején is. Az az engedelem nem szólt arra az esetre is, ha az uralkodó család valamely rokonát puffantják le. Még az nap Lengyelországba menekült Pálffy s a Bécsben összegyűlt haditörvényszék bottal üthette a nyomát.

De aztán Lipót császár megvizsgáltatta az ügyet. Kitünt, hogy a hercegem rosszakaratu szándokkal kötött bele Pálffyba; s azért az uralkodó megbocsátott az elmenekültnek. És Pálffy csakhamar tábornok, majd horvát bán, később országbiró, aranygyapjas vitéz, az ország főparancsnoka és végül nádor lett.

A Rákóczi-féle szabadságharcot ő fojtotta el a horvátok és ráczok segítségével. Vérengző emberré vált az egykori daliás tánczos, s a szép Eleonora lovagja és udvarlója. A magyart bizony nem kimélte.

Am az átlukasztott csákót megtartotta emlékül. Mint az udvar kegyence, hányszor nézhette egykori kurucz-virtusának ezt a bizonyosságát!

Most változik ám a magyar karakter. Az átlukasztott csákó azonban állandó emléke a *mostani* Pálffy János grófnak, a ki nemrég Vöröskő várat és a hozzá tartozó uradalmat ajándékozta az államnak. A híres ereklyét a bazini várkastélyban őrzik.

GONDOLATOK.

Az eszmék gyakran vezetnek rosszra, ha természetes rányukban hagyjuk azokat. Azért tehát, mint a nemes érzeknek, tisztítótüzön kell keresztülmenniök.

Ha valódi boldogság után vágyakozol, ugy elsősorban önzésedet kell legyőznöd, mely eltakarja lelked fényét, mint felhő a napot.

Ha szabad a lélek, akkor a test is érzékenyebb a fájdalomra.

Csak az igaz érzelem talajában teremhet a szívből való megelégedés.

Szabadság és szolgaság nem érintkezhetnek egymással.

A kemény szív hasonlít a kőszirthez, melyet a nap meg-aranyozhat, de termékenységet nem esalhat ki belőle.

A szerelem vaksága daczára is gyakran eltalálja azt, amit nem lát.

Sokszor közönyösen, sőt merev érzéketlenséggel tekintünk egy szempárba.

Miért?

Mert a tiszta érzelem csillámain nem véljük felösmerni e könyekben.

Egy kisdud élete öntudatlan tisztaságában az éghez inkább, mint a földhöz áll közelebb.

Minél nagyobb egy nő odaadása, annál inkább növekedik erkölcsi hatalma.

Szentirmay Elemérné.

A TULIPÁN.

— Mese. —

Régen, nagyon régen élt egyszer egy tündér.

Ékes völgy ölében, zöld erdő tövében, ott lakott egyedül, egészen egyedül. Arcza hófehér volt, szeme nefelejtskék, haja rózsapiros.

Egyebet nem tett, csak a kis madárcákát tanítá dalolni; a tarka virágot kéjjel illatozni; a fákat suttogni és a játszi szellőt lágyan enyelegni.

Igy élt a szép tündér, egyedül, magában, a jó Isten tudja, meddig és mióta . . .

Egyszer a szép tündér furesa zajra ébredt.

Marczona vitézek vonultak csörtetve keresztül az erdőn és üzték a vadat szilaj élvezettel.

Ugyan miért teszik ezt? Miért bántják az ő hűséges cselédit; minek jöttek ide s mit keresnek itt?

Igy sajgott, tűnődött magában a tündér és a szikla-barlang szögletéből nézte a vad mulatságot.

Odamegy azután egy bokor tövéhez, hol egy ártatlan kis őzike vonaglott, és könye kicsordult a kis őzikeért.

Hideg forrásvizzel sebeit ki-mosta gyógyítófüvekkel szépen bekötözte.

De amint így fárad kis kedvence mellett, a haraszt meg-zörren, a tündér fölpillant s föl-sikolt ijedten.

Mögötte sugárszép, deli ifju állott, aranyos ruhában, gazdag öltözetben, aki nézte, nézte, földbe-gyökerezve, némán, megbüvölten.

S nézték volna egymást, tudja Isten, meddig, ha az ifju végre nem szólal meg ekép:

— Ugyan, mondd, ki vagy te, bűbajos teremtés, kihez hasonlót még földi anya nem szült?!

— Az anyatermészet tün-dére vagyok én.

Tanítom a röpke szellőt enyelegni; tanítom dalolni a kis madárcákát; tanítom suttogni, beszélni a fákat s a virágok ezrét kéjjel illatozni.

Ime, ez a dolgom, a mióta élek, és avégre élek, hogy ezt cselekedjem.

De te ki vagy, és mi hozott ide hozzám?

— Nem tudom, szép tündér, mi hozott e tájra. Megnevezhetetlen vágy üzött idáig s nincs okom meg-bánni, amért idejöttem.

Vitézim a vadat szenvedélylyel üzik, de én messze földről nem gyilkolni jöttem: engem a természet szeretete vonzott.

És, ha úgy akarnád, szépséges leányzó, hogyha megengednéd, ha te úgy akarnád, sohase hagy-nám el csöndes birodalmad, itéletnapiglan kellene bár élnem!

Egy nagy birodalom koronája néz rám, de én a koronát és a birodalmat egyetlen szavadért mind, mind odaadnám.

— Nem értelek, szép ifju, nem tudom, mit mondasz.

— Pedig ha nem érted, ne is értsen akkor en-gem soha senki!

— De szólj hát, mit kívánsz?

— Ugy, amint e vérző őzike becézted, ahogy

ápolgattad, ahogy szeretgetted: tudnál-e aképen engem is szeretni, halálos sebemre gyógyító-írt adni?

— Mit akarsz hát, mondd, hogy cselekedjem veled?

— Oh, te bűvös-bájós, csodaszép teremtés, engedd meg, hogy szolgál kisérőd lehessen; engedd meg nekem, hogy nálad maradhassak.

— Ha boldoggá tesz az, ám maradj, nem bánom!

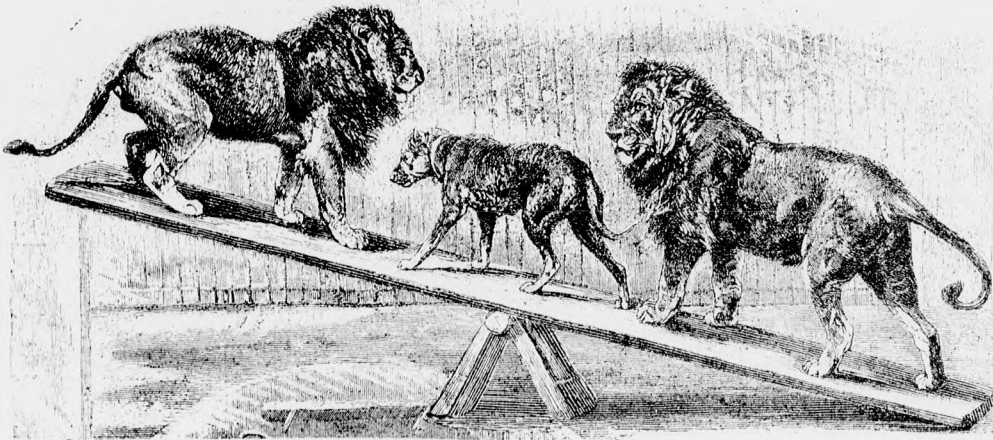
S ott maradt az ifju a tündérleánynál s nem vágyott el onnan soha, soha többé. S ahogy jött, ahogy ment, az idő hogy tellett, azonképen telt meg édes szerelemmel a tündéri sziv is.

A dalos madárcák mind arról daloltak, a tarka virágok mind azt illatozták, a fák egymás között mind arról beszéltek és a csacska szellők mind arról csa-csoptak.

Tündér és királyfi így éltek boldogan, Isten tudja, meddig . . .

Egyszer a szép tündér nagyon szomoru lett s az ifju faggatta, hogy mi baja.

Vonakodott, küzdött magában az édes, de az ifju addig kérlelte, becézte, míg végzetes titkát végül föl-fedezte.

Tornászó oroszlánok.

Hűséges királyfi gyöngéden ápolta szerelmes tün-dérét és szomoru képét csókkal illette, de az nem vidult föl, szomoru volt mindig, mindig szomoru.

S a kicsiny madárcák bánatról daloltak; a tarka virágok búval illatoztak; a fák bűbánatról beszéltek egymással; és a kis szellőcskék búról nyögöcséltek...

Egy komor reggelen megjelent a völgyben egy ősz, vézna tündér.

— Régóta kereslek, bűnbeesett lányom, — szólala meg ekként.

Végre itt lehetek szemtől-szemben veled, a többit tudod már.

És szóla az ifju:

— Tündérének anyja, magzatom nagyanyja, ölj meg mindkettőnket, de hagyd magzatunkat!

— Ne szólj közbe, ember, nem tudod, mit szólasz.

Nagy szerencsétlenség származnék belőle, ha őt élni hagynám.

Az emberi-nemnek úgyis van elég sok baja ön-magával; sok a téveteg sziv, álmodozó lélek, aki életét csak úgy tengeti, vonja, mintha alva járna!

Idővel ezek majd egyre többen lesznek és nevezik őket egykor poétáknak...

Ha az emberiség vére tündérvérrel összekeverednék, meg lenne mérgezve az emberi fajzat... mind-mind poétává lenne, aki élne, s boldog egy se volna, de éhen sok halna...

Igy szólt az ősz tündér s varázsvesszejével érintvén az alvó, mosolygó csöppséget, az halvány, holt lett.

Aztán odafordult remegő lányához s szóla szomoruan:

— Mivelhogy mindenik tündérsziből egy-egy virág lesz, ha meghalt: te is csak azzá léssz, de illatod nem lesz, mivel bünbe estél...

Temeti a tündér szive szép magzatját, temeti zokogva. Ráborul a hantra, melyben üdvössége elpihent örökre... s mire könye elfogy, szive is kialszik.

A tündéri sziből, szerelmes szivéből legott virág sarjad; tündéri szép virág, de illatja ninesen, mert ez a — *tulipán*.

Xánya Lajos.

Az első majális.

— Elbeszélés. —

Irta: **Dr. Simon Vilmos.**

A fő- és székvárosi fiatal emberek véleménye szerint Szerényi Gábor miniszteri tanácsos úr ő méltóságának elvitáztatatlan hivatali szolgálatainál is nagyobb érdeme az, hogy gyönyörűség két szép leánya van, tudniillik Gizi és Iza. Szerényi mama kitűnően fölnevelte őket úgy, hogy csakugyan nagy határt kellene az embernek bejárnia, amíg szépséggel párosult kedveségüknek mását találná.

Mindenfelé nagyon szerették őket, de a szegény kis Iza május huszonnegyedikén azért mégsem volt boldog. De hogyan is lehetett volna az, mikor a kegyetlen mama nem akarja őt kivinni másnap a Margitszigetre a jogász-majálisra? Pedig már elmúlt tizenöt esztendő és a szülői mégis arra kényszerítik őt, hogy iskolába járjon, ahelyett, hogy már bemutatnák a nagyvilágnak.

Ilyen szomorú körülmények között természetes, hogy amig Bárány Bertalan úr, a fizika érdekes tanára a nehézkedési törvényt magyarázta az iskolában, Szerényi Iza még két barát-nőjével összebujva azon a nehéz kérdésen tanakodtak, hogyan lehetne a mamának zsarnoki önkényével diadalmasan szembe szállani? A három bakfis közül egyedül Kúthy Arankának volt kilátása arra, hogy kiviszi a másnapi jogász-majálisra, pedig ő is csak öt hónappal volt idősebb a szegény kis Izánál, akit semmiképen sem akart Gizivel együtt magával vinni a kegyetlen mama. Pedig ő már a II. négyest oda is ígérte Réthy Szilárd joghallgató úrnak, mikor még abban a boldogító reményben ringatózott, hogy sikerülni fog meglágyítani a mama szivét.

Hanem sajnos, minden igyekezete hajótörést szenvedett Szerényi mama álhatalosságán. Éppen ezért a fizikai óra alatt egyre azon törte a fejét, miképen lehetne a mama tiltó szavát kijátszani? (Hiába, egy odaigért II. négyes sok mindenre ráviszi a szerelmes kis lányt.)

Azonban hasztalan srófolta föl okos fejcskáját, nem jutott eszébe semmi mentő gondolat, úgy, hogy végre is haragosan kitört:

— Oh, milyen zsarnokság uralkodik felettünk! Pedig, — panaszkodott társnőinek tovább, — Gubó (becsületes nevén: dr. Gubáczky Lajos történelmi tanár úr) éppen az elmúlt órában

magyarázott nagy lelkesedéssel arról, mennyire kifejlődött manapság az egyéni szabadság. Köszönöm az ilyen szabadságot mikor nem mehetek ki a majálisra!

És a kis Iza méltó fölháborodásában a történelmi könyvét nagy hévvel csapta oda a padhoz, a mely ténykedése annyira magánviselte a szándékos esendzavarás jellegét, hogy Bárány ur már figyelmeztetéshez készült:

— Szerényi kisasszony...

De ebben a pillanatban megszólalt a szabadulást jelző csengetyű, és a (nem túlságosan tudományoszomjas) kisasszonykák be sem várták a tanár ur befejező szavait, hanem egyszerre fölugráltak helyeikről és nagy zajjal távozáshoz készülődtek.

„Szerényi kisasszony“ is hazafelé indult és pedig nagy búsán, minthogy már elvesztette minden reményét a majálist illetőleg, éppen befordult abba az utcába, a melyben laktak, mikor szembetalálkozott János bácsival, a papa öcsésével. Ez a negyvenöt éves aglegény magabazárkózott, rideg természetű orvos volt, a kinek egyedüli szórakozását az képezte, hogy tíz év óta naponkint este hat órától kilenczig még három ilyen meg-ezetesedett férfiú társaságában iparkodott pagát ultimót csinálni, vagy kergette a szegény ártatlan huszonegyest.

Iza agyában hirtelen az az eszme villant meg, vajjon nem a sors utmutatása-e az, hogy ő most váratlanul találkozott ezzel a nagybátyjával? Mint a vizbefelő az utolsó szalmaszálba, úgy kapaszkodott a kis bakfis abba a reménysugárba, hátha ez a nagybácsi még segíthetne az ő szomorú majálisán? De hogyan?

Barátságosan üdvözölte János bácsit, és szinte kényszerítette rá, hogy elkísérje őt a lakásuk felé. És a mig a nagybácsi, a kit ez a nem remélt nyájasság jó hangulatba hozott, egyre-másra intézte hozzá a kérdéseket, addig Iza szórakozottan felegetett neki, és egyre azon törte a fejét, miképen lehetne ezt a nagybácsit a majális érdekében fölhasználni. És midőn János bácsi a kapunál búcsúzni akart tőle Iza megragadta a kezét és diadalmasan fölkiáltott:

— Megvan!

János bácsi szinte összerezzen erre a nem várt kitörésre, azután tréfásan kérdezte:

— Ugyan micsoda nagy dolgot fedeztél föl?

— Kimehetek holnap a jogász-majálisra, ha János bácsi is úgy akarja — mondta fontoskodó hangon a ravasz kis bakfis.

— Ugyan mennyiben függ a te kimeneteled tőlem? — kérdezte jogosult csodálkozással a nagybácsi.

— Nagyon függ magától, édes János bácsi, egyedül csak magától függ — erősítette Iza. Jöjjön, édes, aranyos bácsikám, és beszéljen a mama lelkére, hogy engedjen ki engem holnap délután magával a Margitszigetre sétálni — esengett a kis unokahug.

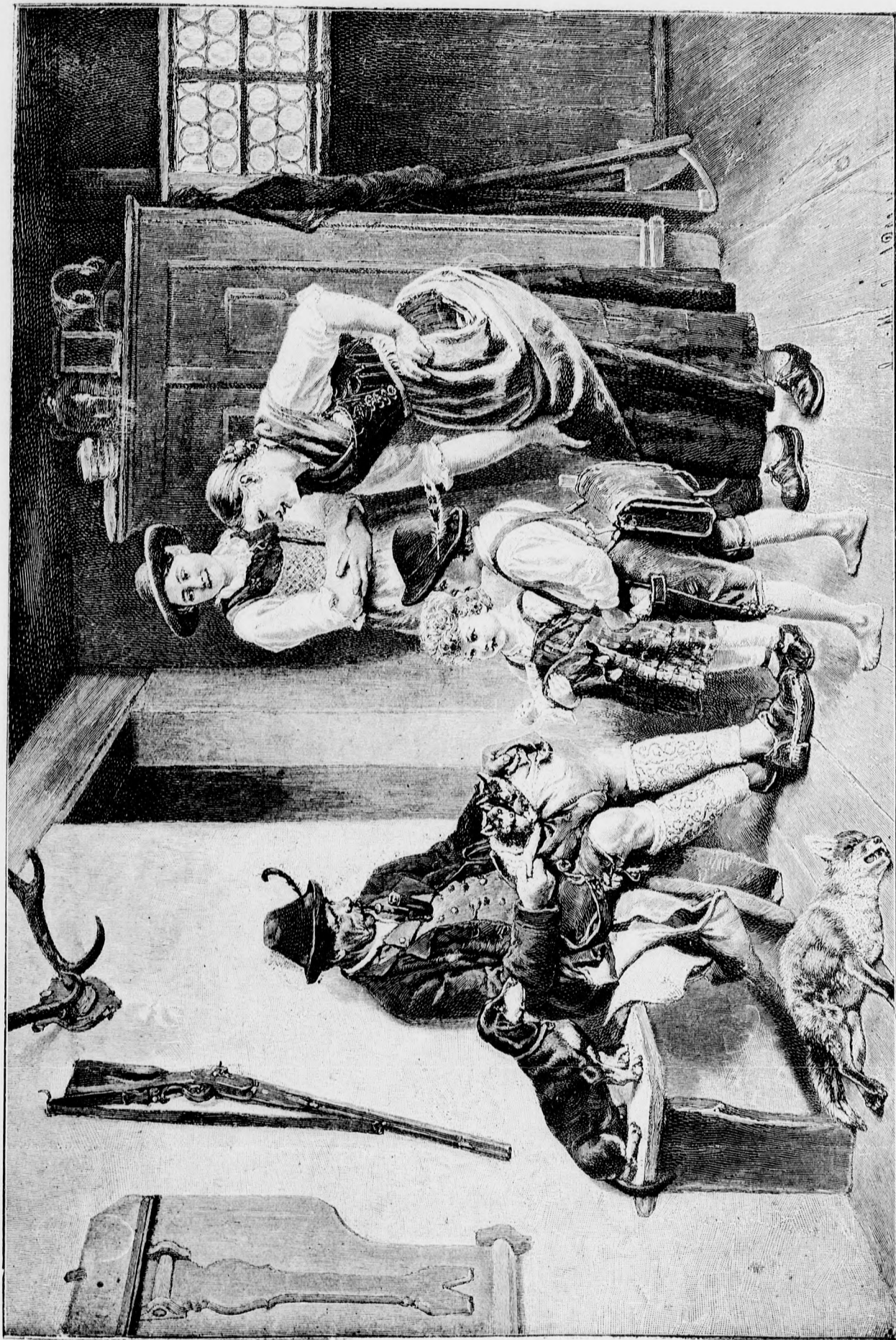
— Te — velem... a szigetre? — tagolta az egyes szavakat fokozódó bámulattal az öreg gavallér. Aztán mit csinállok én ott a szigeten? — kérdezte egészen naivul.

— Sohse törődjék azzal, édes Jani bácsi, majd gondom lesz rá, hogy ne unatkozzék! — biztatta őt a ravasz kis Iza. Csak most jöjjön a mamához, és ne tágitson addig, a mig ő bele nem egyezik a kívánságába!

Karonfogta a nagybácsit, és szinte fölhúzta őt magával az emeletre. — Szerényi mama a bámulattól szinte kővé meredt, mikor az emberkerülő aglegény előadta azt a kérését, amelyet Iza szuggerált neki. Eleinte tréfára vette a dolgot, de csakhamar átlátott a szitán, és kereken megtagadta beleegyezését ettől a tervtől. Mikor azonban az ostromlás még tovább tartott, végre kapitulált, de azzal a határozott kikötéssel, hogy Iza kisasszony, nehogy valami rosszat gondoljon a szigeten — a sötétkék ruhájában fog kihajókázni.

Mikor Iza este a látogatást tevő Réthy Szilárd urnak, a kivel a délután őrizetlen pillanataiban titkosan tárgyalt, búcsúzásra nyújtotta a kezét, a boldog kézzsoritás azt fejezte ki:

— Győzelem! Holnap együtt táncoljunk a II. négyest!

A RÓKA-FIÓKOK.

Szerényi Izának péntek esti lelkiállapota egyáltalában nem volt normálisnak mindható, de habár szentül meg volt arról győződve, hogy ilyen lomha lassúsággal még sohasem haladt előre az idő, nagy nehezen mégis elérkezett a szombat délutáni három óra.

A ravasz kis Iza az ablaknál ült és látszólag teljes odaadással olvasgatta a kezében tartott „Világtörténet“ című igen érdekes könyvet. Ugy fél négy felé egyszerre csak megszólalt:

— Roppant meleg van odakint. Én meg fogok sülni a kék ruhámban.

Szerényi mama azonban nem volt engedékeny hangulatban és kegyetlen határozottsággal kijelentette:

— Ez az engedetlen gyermekek büntetése.

Rövid ideig csend állott be a beszélgetésben, aztán ismét megszólalt Iza kérő hangja:

— Mama, ugy-e fölvehetem ma a könnyű világos ruhámat? Hiszen ugysem megyek még a táncterem közelébe sem.

Szerényi mama pár pillanatig habozott, azután a szavak tartalmához éppen nem illő szigorú hangon válaszolt:

— Nem bánom, ez egyszer fölveheted a fehér ruhádat mert még megbetegednél a nagy melegben. Hanem annyit mondok, hogy a jövőben kikérek minden ilyen erőszakoskodást.

Iza boldogan csókoita meg a jó mama kezét, azután repeső szívvel öltötte magára könnyű, fehér ruháját, mely ismét egy fontos lépéssel (a ruha-kérdéssel) közelebb hozta merész terve megvalósításához.

János bácsi a jól járó ébresztő-óra pontosságával jelent meg Szerényiéknél a kitzűzött időben fél ötkor, és néhány perczel később, már együtt haladtak a hajó-állomás felé, a boldogságtól sugárzó Iza és e rendkívüli alkalomra parádéba öltözött nagybácsi, a ki csak azt szerette volna tudni, miért támadt éppen aznap olyan nagy kedve a kis hugának arra, hogy vele a Margitszigetre menjen.

Hosszas ide-oda mászkálás után a sziget felső részére jutottak, a hol a vendéglő terraszán meguzsonnáltak. A cigány pompásan húzta a szebbnél szebb nótákat, a járó-kelők vidáman nyüzsögtek föl s alá úgy, hogy jóformán észre sem vette János bácsi, mire bealkonyodott.

Egyszerre csak asztalukhoz lépett az orvos inasa, és a gyors haladástól lihegő hangon rákezdett a mondókájára:

— Doktor ur, kérem alássan, ide szaladtam ezzel a sürgős levéllel, amint parancsolni tetszett . . .

János bácsi gyorsan fölbontotta a levelet és félhangon olvasta:

„Kedves Keresztapám! Sándor hirtelen rosszul lett, kérlek azonnal siess hozzánk. Szerető keresztleányod,

Réthy Etelka.“

Ez a levél nagyon megzavarta János bácsit. Mit csináljon ő most Izával? Ha előbb hazakiséri, roppant sok időt veszít, mert Réthyék fõnn a Várban, Szerényiék pedig a Ferencvárosban voltak otthon. Midõn szorongatottságában elmondta az esetet Izának, a kis komédiás kétségbeesett azczczal válaszolt:

— Nem marad más hátra, mint hogy János bácsi elkísér engem a mamához az alsó szigetre, azután legközelebb induló hajóval elsiet a szegény Sándorhoz.

És csakugyan felültek a margitszigeti lövonatra, és legurultak az alsó vendéglõhöz. Midõn a mulatók zajától hangos táncteremhez értek, ismét megszólalt Iza:

— Nem is kell bekisérnie a terembe, hiszen ott ül a mama a sarokban, majd elmondom neki az esetet úgy, hogy Réthy Szilárd ne ijedjen meg az õcsese betegségén. János bácsi csak siessen hozzá!

Eltuszkolta a doktort a kikötõ felé, õ maga pedig a boldog izgatottságtól kipirult arczczal nekivágott a fényesen kivilágított táncteremnek és bájos elfogultsággal tört magának utat a tömegben keresztül édesanyja felé.

Szerényi mama nem akart hinni a saját szemeinek, midõn leányát egyszerre csak maga elõtt látta. Aztán félhangon, de haragos szigorúsággal rátámadt:

— Mit akarsz itt?!

Iza kissé remegõ hangon mondta el az esetet, amely János bácsival történt, és amely arra „kényszerítette“ õt, hogy ide jöjjön. A mama haragja az elbeszélés alatt lecsillapult ugyan, hanem azért maga mellé ültette Izát, és nem engedte el tánczolni a világért sem.

Igy mult el már egy óra és Szerényi mama még mindig diadalmasan verte vissza a tánczosok részérõl Iza elrablására irányzott támadásokat úgy, hogy a szép kis ostromlott szeméibe már könyek is lopódtak, ha egyik-másik kedveltebb tánczosát utasította el az anyai szigorúság.

Hanem amikor a cigány a második négyesre szóló felhívást játszott, és Izának még mindig nem volt szabad tánczolnia, a helyzet elviselhetetlenné kezdett válni. Jelezték ezt azok a fényesen csillogó könnyecsek, melyek mind sűrűbben tolakodtak a szerelmes kis leány szeméibe.

A mama is észrevette leánya elborult arcját, és megesejt rajta a szive. Így történt aztán, hogy midõn Réthy Szilárd úr még egyszer megkoczkáztatta a könyörgést, Szerényiné kapitulált:

— Inkább eredj tánczolni, mint hogy itt szégyenszemre elpityeredjél!

De hiszen ezekre a napsugaras szavakra ugyancsak hamar kiderült Iza arczczkája és pár percz mulva már boldogan lejtette és suttogta lovagjával a szerelmi négyest.

Ezzel a táncczal meg volt törve a jég, és Iza pompásan átmulatta a majálisnak még hátralévõ részét.

És bizony nem sokat gondolt János bácsival, a ki pedig ebben az idõtájban meglehetősen haragudott reá, a miért ennyire bolonddá tartotta.

Mikor tudniillik nagy sietve Réthyékhez ért, a komoly beteg Sándor nyitott neki ajtót. Kisült, hogy az egész üzenetküldés csak komédia volt, melyet a majális elõtt való délután Iza és Szilárd eszeltek így ki s a melyben a nagyon szerelmes jogász urfi hosszas kérésére Réthy Etelka és Sándor is szerepet vállaltak.

A doktor ur eleinte bosszankodott a fölültetésen, mikor azonban keresztleánya párszor körülczirógatta megsértett hiúságát, létrejött közöttük a békeszerződés, melynek értelmében János bácsi senkinek sem szól az esetrõl egy szót sem, viszont pedig Szilárd és Iza bocsánatot fognak tõle kérni. És ezt annyival inkább megadhatja nekik, mert hiszen a délután szereplésével tulajdonképen csak orvosi hivatásának hódolt, a mennyiben két fiatal szerelmes fájó szívét gyógyította meg.

Akarjuk vagy . . .

Akarjuk vagy nem akarjuk,

Megesik az bizony néha:

Hogy átnézünk, tekintgetünk —

Kacsintgatunk a szomszédba . . .

Hogy átnézünk, tekintgetünk

Kacsintgatunk a szomszédba . . .

Szép leánynak, menyecskének

Szeme tüze, piros ajka:

A lelkünket olyan nagyon

Csalogatja, hívogatja . . .

A lelkünket olyan nagyon

Csalogatja, hívogatja . . .

Porse Vilmos.

ELADVA.

„Ugy szeretnék nem lenni!

Csak ne volna bűn az önkényes halál, tizennyolcz éves leány fejfel rohannék elé.

Miért van szív? És miért akarják bűnös kézzel megszabni szívem dobogásának irányát.

Holnap oltár elé lépjek? Itt a menyasszonyi ruha... bár halotti ruhává változnék. Oltár elé járulni azzal, kiról tudom, hogy nem szeret.

Ki csak „becsületből“ veszen el, mert eladtak neki előre.

Szegény ifju volt. Kínozták a nyomor, míg tanult. Apám följánlotta neki, hogy kitaníttatja oklevélig, ha feleségül veszen.

A diploma az én hozományom. Az most megvan és én, az egyszerű szatócs leánya, egy ügyvéd neje leszek.

Alkudtak rám. Egyik eladott, a másik megvett, mint a búzát adják-veszik. Az árú szállítandó a diploma-kapás után, tehát „határidő-üzlet“.

És a szív? Ki törődik ma ezzel? Az enyémmel senki.

Lelkemnek viharjára, könyeimnek záporáradatára mi volt a felelet?

— Te ezt nem érted gyermekésszel. Én eltartottam őt, ő el fog tartani téged. A kenyér, ez a fő. . .

Legyen a fognak mit rágni. Hogy a szívet is rágja azalatt a kétely elegyes bánat. . . Eh! Lári-fári!

Eladva!

Ettől a köztudott dologtól nem voltak gyermekéveim.

Eladva!

Ez ölte meg nálam a legszebb leányéveket. Míg mások körül a férfi-ifjuság sereglett vidáman és lelket vidámitóan, míg bálók, majálisok, színházak, társasjátékok, tünékeny, ártatlan szeretkezések fűszerezték barátnőim leányéveit: velem senki nem foglalkozott. — Miért? Hiszen tudták, hogy eladva vagyok előre.

Ezért bántott a mások kaczaja; ezért fájt a mások öröme; ez csempészte szívembe a keserőséget és zöld irigységet.

Ez ölte ki belőlem a szülők iránti gyermekszereket. Miért adtak el? Miért nem engedték átélveznem az ébredő leányszív édes vergődését? Miért némitották el bennem a világ legszebb érzeményét a sejtéstől remegő szív első földobbanását?

A gyermekszereket a lélek elfásultsága; a minden nemes érzelmet megölő szürke közöny borítá sűrű leplét.

Olvastam Dantét. Hazudik! Az igazi pokol, egy leány szíve, melyből kiölnék minden nemes érzelmet! Az örök emésztő tűz az oly leány szívében lobog, melynek nem szabad sem égnie, sem égetnie!

Es „Ó“, ki megvásárolt!

A gályarabnak egész teste gályájához van lánczolva, de szívének dobbanása szabad, és mégis gyűlöli a járművet, mely rabságának symboluma.

Én nekem szívemen van a béklyó, nekem szívem van hozzá, az én gályámhoz lánczolva.

Szeretheti-e a rab börtönét? Miért vett meg? Hogy pár évvel hamarabb és kényelmesebben jusson kenyérkeresethez. Ezért ölte meg agyamnak minden gondolatát, szívemnek minden fölhevülését, lelkemnek egészét.

És most, már holnap szállítják a vevőnek az árut. Hozzá kössem magamat egész életre? Hozzá, ki nem szeret, kinél csak diplomája megszerzéséhez eszköz voltam.

Talán el sem venne, de be nem kell váltania adott szavát.

Hát nem rettegi a perczet, hogy a most lenyügözött szív lobbanatra kél egykor más iránt. Nem fél, hogy egykor nem fogok ellentállhatni, ha jogait követeli szívem; azon jogokat, melyhez a palotától kunyhóig lakó minden nőnek joga, természetadta joga van.

Ma nem látok még tisztán, de epedek a perczért és egyben aggódva rettegem is!

Mert tudom, hogy Ő nem szeret, és nem tudom, hogy én fogom-e szeretni tudni.

Szép ember, derék ember, és ha talán a véletlen sors vetette volna utamba, avagy egy bálban a csábos keringő ütemei között fülembé sugná, hogy szeret. Nem tudom. . . lehet, karjaiba dobnám magam örömmel, és rózsásnak látnám a jövőt.

Ugy, akkor tudtam volna és tudnám szeretni. Nem látnám halotti köntösnek ezt a fehér ruhát. . .

. . . Ezen sorokat írta naplójának utolsó lapjára a szép, fiatal Bokor Eliz, a sokaktól irigyelt menyasszony.

Talán még irt volna, de léptek zaja zavarta meg. Alig volt ideje a szomszéd fülkébe rejtőzni a belépő apja és vőlegénye előtt. Siettében asztalán feledé nyitott naplóját és a belépők azt elolvasták.

Andor, a vőlegény, a lelkében izzóvá korbácsolt érzelemhullámmal kiáltja leendő apósának:

— Uram! Mentsen föl ígéretem beváltása alul!

— Ugyan! Egy komoly ember ad valamit egy érzélgős bakfis-leány örütségeire.

— Nem! Nem, uram! Én becsületes ember akarok lenni, és azért nem tehetem tönkre egy angyali lény boldogságát.

— És a pénzt. . .

— A pénzt, mit reám fordított, hatványozva adom vissza önnek. Oldjon föl szavam alul. Leánya boldogságáról van szó!

— Nem lehet! — felel ridegen az apa.

— Uram! Tartson felőlem, amit akar, de nem veszem el leányát, mert én szeretem! És mert szeretem, nem visz rá a lélek, hogy — ezek olvasása után — magamhoz kényszerítsem.

— Ön örült! Botrányt akar egy nappal az esküvő előtt. Akkor soha férjhez nem adhatom leányomat.

— Téved, uram! Leányát nem fogja érinteni a szakítás árnyéka. Hagyjon cselekednem! Engem reggelre szobámban átlótt szívvel fognak megtalálni. Ezen tettemet indokoló levél csak reám fog sötét árnyat vetni.

— De uram! Ön! . . .

— Ne szakítson félbe. Egy szivességet várok és kérek öntől. Mondja meg Eliznek, hogy én évek óta szeretem azon igaz, szent érzélemmel, minővel csak férfi nőt szerethet. Mondja meg, hogy forró szerelmemet halálommal pecsételtem le.

A szomszéd-szobából boldogságtól viruló arczzal rohan ki Eliz:

— Arnold! Édes Arnold! Tehát szeretsz! Oh! Minő boldog vagyok! Minő boldogok leszünk!

Csillag Máté.

A régi szerető.

Irta: **Feuer Helén.**

A V. falu virányaira gyönyörűen mosolygó verőfényt immár az alkony rózsaszínű fénye váltotta föl. A távoli kéklő hegyek mögött eltűnő nap bíboros palástjába öltöztvén, fényét a lusta vándorfelhőknek az égen kölcsönzé, melyek viszont mezőt, rétet festének pirosra. Lassan-lassan ez is tovavonul, szűzi homály ereszkedik a földre, míg végre teljes sötétség övezi az egész mindenséget. Az éj kalandorja, a halvány, méléző hold utolsó negyedét éli, későn jön föl, az egyiptomi sötétség tehát teljes szabadságát élvezi. Annál inkább tündökölnék az ég kék azurján a csillagoknak számos milliói. A sötétséggel a nyugalom is beállt, siri csend honol az egész tájon, csak néha halljuk az éjjeli madarat, mely gyors röptével áthasítva a levegőt, valami rovar után kapkod, mintha elárulni akarná, hogy itt, e halotti csend daczára, mégis van valami élet. De lassankint ez is elhallgat, a békák kuruttyolása is elnémul; enyhe szellő lebeg át a légen, melynek azonban annyi ereje sincs, hogy a határszéli erdőeske fáinak lombjait megtudná mozgatni. Csendes minden; hallgat a táj, hallgat az egész természet.

Közeledjünk csak e határszéli kis erdőbe! Menybeli érzés támad kebelünkben, midőn e regényes, csöndes magányba belépünk. Itt a fenyveseknek rezgése hallatja velünk halk susogását, amott tovább a csörgedező patak egyhangu moraja üti meg füleinket, különben minden csendes. Ez áhitatos csend s végtelen sötétség a fiatal lánykára emlékeztet bennünket, kit kedvese hűtlensége elrabolt a szűz ábrándok hajlékából és most komor merengés homályosítja el lelkét, minek következtében ifju bájai is nemsokára el fognak virulni. Ilyen ez a sötétségbe öltözködött erdő mélézni hívó csendjével. Nem halljuk most az erdő lakóinak, a madárkáknak tündéri énekét, visszhangzik az erdő e bájos hangoktól.

Az erdőben vagyunk, de a sötétség nem engedi annak szépségét látni; nem láthatjuk a fáknak sötétzöld lombjait, széles koronáit; nem látjuk a szebbnél szebb virágokat, bozontos cserjéket, buja pázsitot. Sötétség övezi az egész mindenséget. Olyan a természet mint az aggastyán, ki a vad, mámoros ifjuság után, visszavonulva a világ zajától, remete életet folytat.

De ez az igazi éj, e méla csend, e sötétség az éjnek igazi szépsége.

Menjünk csak beljebb az erdő sűrűjébe és állapodjunk ott meg egy sűrű bokor mögött! Hirtelen valami szokatlan nesz üti meg fülünket. Ez már nem a lombozat halk susogása, sem a patak moraja, hanem inkább emberi hang az, mely halló érzékünket igénybe veszi. Első pillanatra észreveszszük, hogy valami szerelmes pár rejtekhelye ez, ide jött, hogy itt távol a világtól magát kénye-kedve szerint kicseveghesse. Nem is csalódunk, ha ezt hiszszük, mert valóban egy szerelmes pár van itt elrejtozve, hogy e csöndes magányban, ha csak rövid ideig is, szerelmüknek mennybeli gyümölcseit élvezhessék. Nem látjuk őket, de hangjáról mindjárt fölismerjük, hogy a leány „a falu gyöngyének” keresztelt klasszikus szépségű Tóvölgyi Mariska, meg is érdemli e melléknevet, mert valóban egy szemet és lelket andalító, egy büszke szépségben ragyogó tündér ő. A másik az ő szerelmese, a férfinem egyik legkiválóbb alakja, egy igazi Adónis. Boldogan eltűnődve ülnek egy pázsitos hanton a bokor mögött. Szemeiknek fényes csillogását, ha az örömkönnyek néha el nem homályosítanák, a sűrű lombozaton átlopódzó csillag ragyogásának néznők, úgy fénylenek azok, oly örömtől sugárzanak, szinte túltenni akarnak a csillag ragyogásán is.

Órákkal ezelőtt jöttek már ki ezen helyre, hol senki sem zaklatja, semmi szemtanu nem háborgatja őket. E helyet jelölték ki a rendez-vous helyének, ide jöttek, hogy szívüke kiöntsék, hogy titkolt szerelmük mámorában elmerüljenek. Mint egy percz multak az órák, csókok és ölelgetések közepette Ajkaik már rég elnémultak, nem képesek szólni, nincs is az a

szó, mely forró érzelmüknek kifejezést adhatna. De nem tesz, e hallgatásban nyilvánul az igazi szerelem. Néma merengés vesz rajtuk erőt, merően tekintenek a végtelen sötétségbe, mintha tudj' Isten, mit látnának ottan, talán jövő boldogságuk tündérajátékát?!

Ábrándokba merülve minden rózsaszínű fényben jelenik meg előttük. Ugy vélik, mintha a földi paradicsomban lennének, az égi mannának bűbajos ízét kóstolnák; mintha a tündérek mesés országába vetődtek volna, hol csak örökös tavasz virul, hol csak folyton a hajnal piroslik, hol csak szerelemittas ölelkező párokat lehet látni, és magukat az ország uralkodóiknak képzelik.

Szótlatlanul ülnek; de hallga csak! ismét szólni kezdenek. Mi az? hisz örömük nem teljes! szerelmük egén vésztojósó felhők jelennek meg, melyek a férfi mesésen szőtt terveit romba dönteni igyekeznek; áthidalhatlan akadály gördül elébe, mely utját állja álmai megvalósulásának.

Ha nem volna a sötétség oly irtózatossá, látnók a leánynak kipirult arcát, hullámzó kebelét; észrevennők a könnyesepeket, melyek szemeiből, mint a megáradt patak, kitódulnak. Látnók továbbá a férfinak szintén kipirult arcát, homlokán az izgatottságtól keletkezett verejtéket gyöngyözni. Arczkifejezésük, a férfi gestikulációi is elárulja, hogy itt már nem szerelmi valómások, nem szívömlendezések történnek, hanem inkább iszonyu szemrehányások a férfi részéről. Az már nem a gyöngéd érzelmek harmonikus játéka, hanem a férfi exorbitáns keservének kitörése.

Közeledjünk csak hozzájuk! Ha már nem látjuk, halljuk legalább őket!

— Mariskám, — szól a férfi stentori, de még eléggé szimpatikus hangon, — lelkem, te egyetlen szépem, szívem reménye, életem üdvössége, csak az imént mondtad, hogy szeretsz, szeretsz az örjögésig, a föld és a túlvilág összes elemei sem képesek szerelmedet megingatni, ez a hited, ez éltednek alpha és omegája! Ugy-e igaz, mondtad? De tudod, szegénynek születtem, szegény maradtam, a sors engem földi javakkal nem áldott meg, küzdés az életem, a gazdagság nálam csak képzeletj fogalom. De ismersz, sose voltam a materializmus hive, minek is? van egy szerető szívem, mely aranybányával ér fel, egy szív, mely csak teérted dobog, melybe csak a te anyagi képed van bevésve. Szeretlek igaz szerelemmel, lelkem egész tüzével, tanum az ég és csillagoknak számos milliói. Te azonban egy dúsgazdag embernek egyetlen örököse vagy, fényes, ragyogó jövő áll előtted, kecségetően int feléd, feltárja előtted a fényt, pompát, mely később övezni fog; mint démon jelenik meg előtted, hogy kövesd őt, diabólikus elszántsággal esábit, esalogat, hogy kövesd őt a szentségtelen önzés feneketlen mélységű örvényébe. Tied a választás, ezt akarod-e, vagy pedig tovább a szerelem virágos kert rózsáinak zamatját, miként a méhek, magadba szívni. El hát minden teketóriával! Kérdelem, mert tudni akarom, amit már oly gyakran kérdeztem tőled, de amire te mindig kitérő választ adtál, utólszor akarom megkérdezni tőled, eltádnád-e magad határozni arra, hogy hozzám, ily szegény legényhez, kit a sors oly mostoha bánásmódban részesít, feleségül menj?

— Hozzad feleségül menni? — isméli a lány, minden kommentárt nélkülöző egyszerűséggel a férfi szavait, — minek? hisz szerethetjük mi egymást ugyis, minek váljunk férj- és feleséggé? Hát nem szerettük egymást eddig is forró szerelemmel? ismert ami boldogságunk eddig határt, míg te azt ily komor prózai gondolatokkal meg nem zavartad? Férj és feleség szerethetik egymást jobban, boldogabbak lehetnek, mint mi? Minek hát hozzad feleségül menni?

A keservek árja tódul ki e beszédre a férfi kebeléből.

Rózsa vagy, az asszonyi szépség virága, de szived csalány. Nem szeretsz, nem is szerettél soha! Rég sejtettem már. De miért hallgattál szavamra, miért hitegettél? Miért — ? Ne ijedj meg, nem bántlak én! Szeretlek azért, ha te nem is szeretsz

szerettek a sirig, sőt ha lehet még azontul is! De itten tovább nincs maradásom. Jer, elválnék, utaink többé nem keresztezik egymást. Elválnék, de feledni nem foglak, nem is tudnának. Gondolni fogok rád örömben és búban, képeddel megyek majd aludni, képeddel fogok ébredni, képed fog álomban is megjelenni. Megyek, megyek, itten többé nem maradhatok . . . Oh, ti illúziók, hova vittétek képzeletemet? Mi lesz veled, te reményeimnek mesterséges szövete? Pókhálóként kell szétfoszlanod, oh oh!

Mulnak a napok, száguld az idő, mint a gondolat. Sok minden nagy változáson megy keresztül: ifjak megvénülnek, szerelmesek kiábrándulnak, feledik a multat, annak édes óráit s csak a jelennek élnek, amit pedig ez nem adhat, azt a jövőtől várják. A remény, az élet sívár pusztájának gyönyörteljes délibábja, azt sugallja kebelükbe, hogy a mosolygó tavaszt követő komor ősz, mely kimélet nélkül hullatja a boldogság virágainak leveleit türelmes kitartás után ismét még szebb, virulóbb tavasszá fog válni.

Hónapok multak. Izgatott sürgés-forgás uralkodik az egész faluban. Tóvölgyi úr házában lárma, lakodalmi lárma, egyetlen lányát, a szép Mariskát fogja ma a vidék egyik legelőkelőbb s leggazdagabb ifja oltárhoz vezetni. Impozáns látvány tárul szemünk elé, az egész vidéknek apraja nagyja ünneplőt öltött magára; megjelent mindenki, hogy a hétországra híres menyegzőnek tanuja legyen. Itt vannak a barátok, rokonok, piperés hölgyecskék, czilinderes urak. A kifejtett pompa és fény kápráztató hatást gyakorolnak az emberre. Mindenki, még az utolsó gyerkőc is ünneplőbe bujt ma, méltó is ez ünnepség rá, mert hisz Tóvölgyi, a nagyságos ur adja ma lányát férjhez, ez ünnepre pedig mindenki hivatalos, úgy akarta azt Tóvölgyi ur. Nem is maradt távol senki, mindenki saját személyével képviseli magát, tanuja akar lenni e monumentális ünnepségnek.

Csak egy férfit nem látunk itten, csak egy nem jelent meg: a régi, már talán elfelejtett szerető. Nem jött el, nem akarja Mariskáját más férfi oldalán látni. Szíve megrepedne bánatában, elméje is megháborodna az „igen” szó hallatára. Hiába keresi őt a menyasszony szemével, hiába rekognoskál utána, hogy ha már nem szóval, legalább esdeklő tekintetével kérjen tőle bocsánatot, hiába, ő nincsen itten.

Az esketési szertartás is kezdetét veszi már. Fején a mirtuskoszorúval ott térdel a menyasszony az oltár előtt, várva a pap áldására. Mindenki bámulva nézi a ragyogó szépséget. Szent áhitat szállja meg mindenkinek lelkét, mintha nem is egy földi lényre tekintenének, hanem az álmovilágnak valamely alakjára. Nem is képzeljük másnak, e halvány arcszin, e merev, bágyadt tekintet igazán túlvilágra emlékeztet bennünket.

Alig várja már, hogy a czeremóniának vége legyen. Az eskü szavait magában, alig érthetően rebegi, mintha valakinek halálos ítéletét hirdetné ki; egész magánkívül van, mint mikor valaki élet-halálra harcol és az utolsó pillanatban elveszti lélek-jelenlétét, hogy magát megadni kénytelen. Mily sajátságos magaviselet ez! Mi okozza mindezt? Gondolatai talán a multban révedeznek? Elméjében talán a multnak édes emlékei tükröződnek vissza, oly emlékek, minőket már sokszor iparkodott emlékezetéből kiirtani? Vagy tán ama férfi oldalán szeretne lenni, kit egykor oly hön szeretett, kinek minden szava az ábrándvilág egy-egy tündérgyermeké volt? Ki tudja! — Nem boldog menyasszony ez, mondják a körülálló, alabástromfehér arca is elárulja. Lépése is mily bizonytalan, úgy halad férje oldalán, mintha gonosz szellemek hatalmába került volna.

Vége a lakodalmi menetnek, visszavonul a menyasszony szobájába, rázárja az ajtót, hogy senkitől sem háborgatva gondolatait egy kissé összeszedje. Főle alá szaladgál, kezeit tördeli, kebeléből a sóhajok árja tör ki, jajveszékel, göresös zokogásba tör ki. Leül, hogy a nagy kinok sulyától össze ne roskadjon. Nem sir már, mereven tekint maga elé, lelkét elhomályosítja a

komor merengés sűrű fátyola, szemei, egész arczkifejezése blazirtságot árul el.

Azalatt beesteledik.

A szomszéd termekben folyik a dinom-dánom, tivornyáznak, óbégatnak, járnak a csárdást, mint annak a rendje.

— A menyasszony, a menyasszony! — orditozzák, — hol van a menyasszony? Látni akarjuk! Miért nem jön közelénk? Huzd rá cigány, az áldóját! Egy csárdást! — Nekem valami szomoruat. — Mi az Istennyla, szomorut?! Egy csárdást, de a javából! Huzd rá, hogy a nyakad ki ne tekerjem, ha kedves az életed!

Még mindig elmerengve ül a menyasszony szobájában; elméjében a sötét gondolatok üzik versenyjátékukat. Hirtelen fölriad álmodozásából, ha! Mi az? Halkan kopognak az ablakon, oh mily rémes kopogás ez! Borzadály vesz rajta erőt, meg-rázkódik, mintha valami forró láz gyötörné.

— Mariska, szól kívülről egy suttogó hang, egyre felelj csak, ez legyen hozzám intézett utolsó szavad, mondd, kérlek, boldog vagy-e más legénynek karján, gondolsz-e még rám, vagy elfeledtél-e már? Az egekre kérlek, ne tagadd meg utolsó kívánságom! Mariska! —

— Mit akarsz? Minek jöttél ide? Nem szeretlek én, nem is szerettelek! Menj, távozz innen! Az Istenért, távozz! Mit akarsz más feleségétől? Miért rablod el tőlem e boldogságos órát? Menj, oh kérlek, menj!

— Megyek, megyek, meg sem állok a másvilágig, leszámoltam én már az étellel, megválok e kínos, sanyaruságos ételtől boldogabb leszek én a túlvilágon. E pisztoly itt a kezemben fog életemnek véget vetni. Vedd utolsó kívánságom, lelkem mélyéből ered az. Legyen életed boldog, mint a mily boldogtalan én e perczen vagyok. Ne gondoldj rám sohe, soha ez életben. Feledj el, ha még el nem feledtél. Áldjon meg a hatalmas Isten!

E szavakra kirohan a menyasszony szobájából, éjfekete haja szétszórva, örült sebességgel rohan a mulatozók közé, ott térdre borul, tekintetét égnek szegzi, kezeit összekulcsolva, jajveszékel, kér, könyörög, rimánkodik: Hagyják el, hagyják el azt a táncot! Nem hallják?! Ő volt az, ő — hagyják el! — Hallgass te muzsika! Nem hallják?! Mentsék meg, mentsék meg! — Az Istenért! Utána, mentsék meg! Nem hallják, nem látták?! Ő volt az — oh! . . .

Ajka hirtelen elnémul, szemei lecsukódnak, hátra hanyatlik, egy utolsó sóhaj és elhallgat örökre.

Másnap a harang temetésre szólítja mélabús hangjával a hívőket.

A ravatalon fekvő Tóvölgyi Mariska temetésére.

A d o m á k.

Mindig ugyanaz.

Kikiáltó (leánya vőlegényéhez). Ezer forint évi fizetése van önnek! Ezer forint először, másodsor, senki többet? — harmadszor!

Természetesen.

Biró (vádlotthoz, akit tíz évi fegyházra ítélték). Van még valami hozzátenni valója?

Vádlott. Ments Isten; inkább még elszeretnék belőle venni!

Gyermekésszel.

Apa (nejéhez). Már megint három új orvos telepedett itt meg. Nem tudom, hogyan fognak itt megélni!

Laczi (közbeszól). De hiszen mindig találunk fel új betegséget!

Az mindent megmagyaráz.

Idegen. Itthon van a hadnagy úr?

Tiszti szolga. Szolgálatjára! Hiszen éppen az ő czipőit tisztitom.

BÖLCSEK ÉS BOLONDOK KÖZT.

Irta: SOÓS ANTAL.

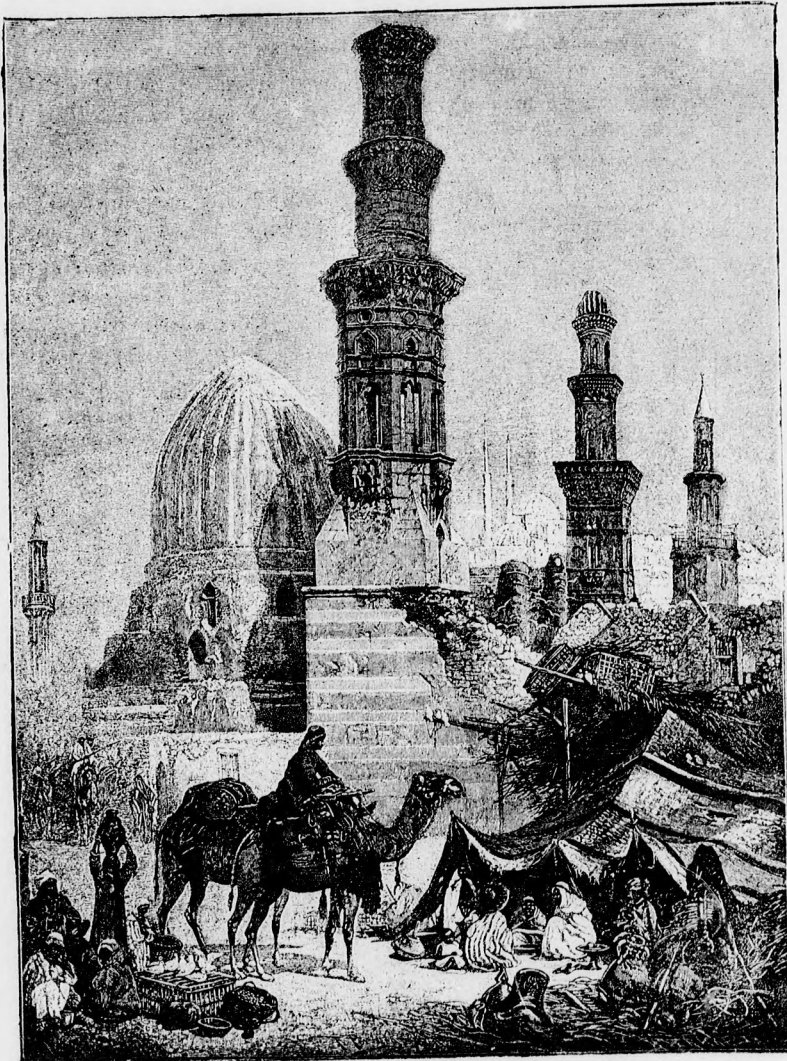
(11. közlemény.)

— Akkor, vélekedék a házigazda, kereshet nálam néhány krajczárt; van vagy három elromlott lakat és zár.

Most én hozzám fordult, hogy mi a mesterségem?

— Asztalos vagyok, volt a rövid válasz.

— Állandó foglalkozást nem adhatok, szólt erre a háziúr, de egy-két hétig dolgozhat a műhelyemben.

Utczai jelenet Cairóban.

Szerezhet annyit, hogy tovább vasuton utazhassék s ne kelljen gyalog kószálnia ebben a csunya időben.

Máig sem tudom, hogy mit akartam neki ez ajánlatára válaszolni. Szerencsés véletlenség kimentett a zavarból. Az óra hetet ütött. Mintegy parancsszóra mindannyian fölugortak helyükből és térdreestek, dicsőítve az ég és föld urát, ki az életet alkotta és megadja annak fentartására a mindennapi kenyeret. A mély benyomás, melyet ez áhitat kezdetben gyakorolt, sokat veszített hatásából, midőn láttam, hogy a térdelők egymással sugdostak, sőt néha valami jóízű ötleten mosolyogtak is. Végre, mint mindennek, ennek is vége volt, felálltak és az asztal köré ültek.

A tanya leendő birtokosa, egy 24—25 év körüli sugár fiatal ember, meglepően értelmes arczzal és fesztelen magatartással, a tűzhelyhez ment, levette a

kazánt és az asztalra helyezte. Beletekintettem. Telve volt egymás mellé helyezett, zsirban sült, ökölnyi vastag gombóczzal. Volt benne vagy ötven darab. Inkább több, mint kevesebb. Bennünket is megkináltak. Mi reggel óta nem ettünk, éppen a linzi állomáson egy tányér levest és egy szelet sonkát. Kértük a háziasszonyt egy, a sok sörivástól rémesen meghizott matrónát, ölne le számunkra egy csirkét vagy kacsát: megfizetünk érte. A háziasszony szűzies pirulással le-sütötte kék szemeit és hallgatott. A teremtés remeke helyeit a teremtés ura szólalt fel:

— Csirkénk nincs, kacsánk nincs, az itt nem terem és nagyon drága, és ha volna is, még sem volna, mert pénzért nem adunk enni.

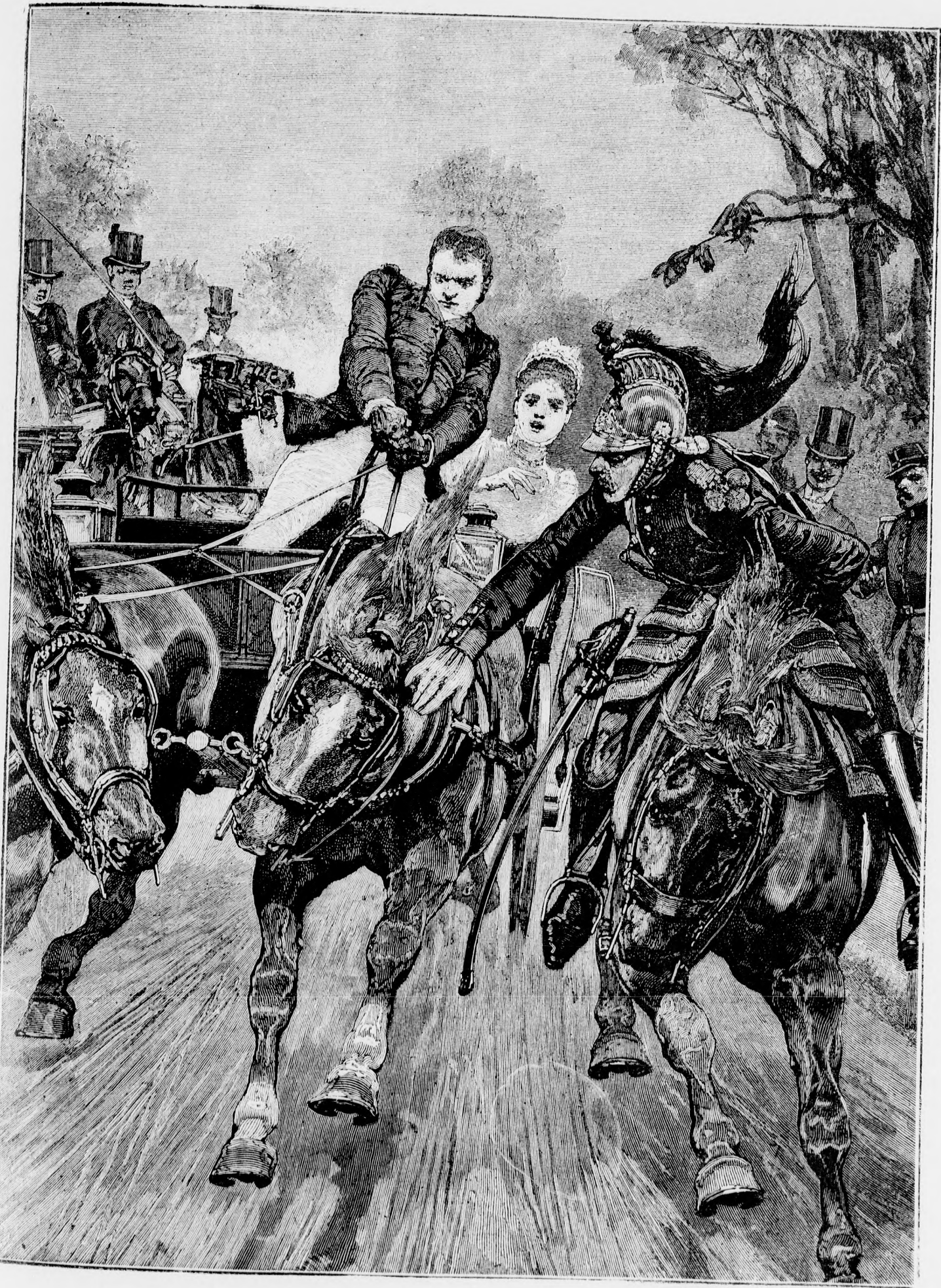
Nem tehattünk egyebet, elfogadtuk a gombóczt. Örökös szemrehányás illet engem minden igazi hazafiutól, hogy nem küldtem egyet mintának a közös hadsereg tüzérségi szertára főigazgatójának. Ugy terjedelmüknél, mint keménységüknél fogva, beillettek volna a huszonnégy centiméteres mozsárágyuba. De ez nem jutott eszembe; elgondolkoztam házigazdánk utolsó mondata fölött. Bizonyosan egy olvasóm figyelmét sem kerülte el a mély gondolat, mely benne rejlett. Aladár addig imádkozott. Legalább én megesküszöm rá, hogy néhány szentet említett a Mokány Berczi bibliájából.

Evés végeztével aludni akartunk menni. A házigazda fia levette az asztról a gyertyát s felszólitott bennünket, hogy kövessük. Egyenest az istállóba vezetett. Itt egy csomó szalmára mutatott. Ez lesz az ágyuk. Aladár megint egy hatalmasat imádkozott és visszafordult. Ő inkább az erdőben hál, mint itt, s kifutott az országútra. Én nyomban utána. Már nem havazott. Az ég megkönyörült rajtunk és könyezett. Nem szeretem a klasszikusokat czitálni, azokat sem, akik nem voltak klasszikusok; de most kénytelen vagyok vele: „Mi lesz az éj könyéből? Sár!” A hó még csak megjárta, de az eső borzasztó volt. Czipőnk már az első lépésnél tele volt vízzel, sárral; egész testünk csuron viz. Megállapodtunk abban, hogy egész éjjel megyünk arra, a merre az út éppen vezet, a míg csak valami faluba nem érünk.

Negyedóra menés után szétoszoltak a fellegek s kigyuladtak a csillagok millárdjai. Sebesebb menésre ösztönöztem társamat, hogy hajlék alá jussunk. Vándorlásaim alatt gyakran tapasztaltam, hogy az ember, ha egyszer már bőrig átázott, akármeddig esik is, többé nem fázik, de ha az eső abbahagy, könnyen meg-

hülhet s tüdőlobnak van kitéve. Ez fizikai törvényen alapszik, a víz sohasem lehet négy foknál alacsonyabb hőtartalmu. Ha az eső eláll, kivált télen, mindig hidegebbé válik a lég.

Fogvaczogva végre beértünk Wallern városába. Itt az első ház szállóház. Nem akartak helyet adni. Még huszonhét szálloda és kocsma van ebben a kis városkában, mind sorra jártuk, de csak hasonló eredménynyel. Bajtársam didergett s már az elhagyott istállót is a „Hungária-szálló” elsőemeleti hálószobájának nézte volna. Ekkor, mikor a városnak már a tulsó végére értünk, szembejött velünk egy zsandár. Én, mint élelmes ember, rögtön ki akartam a helyzetet zsákmányolni. Meghagytam Aladárnak, hogy ne tudjon németül. A zsandár hozzánk ért; elkerte igazolványainkat.

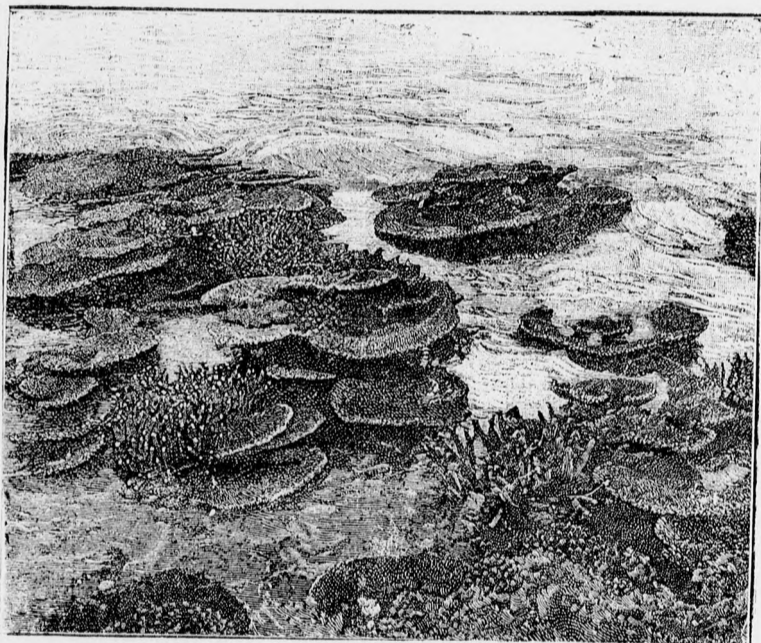

MEGVADULT LOVAK.

— Nincs, válaszoltam.
Aladár rögtön átlátta tervemet.
— Mi történik velünk, kérdé magyarul.
— Bekisérnék és kapunk éjjeli szállást; a többi majd következik.
— Milyen lesz az ágy?
— Alig hiszem, hogy ágy lesz, hanem kemény deszka.

Ugy látszik, Aladár egyéves önkéntes korában nem foglalkozott a „prics“ intézmény gyakorlati tanulmányozásával s keményebbnek hitte a deszkát, mint a milyen. Pedig a fa a fizikában a keménységi lajtorján az első fokon áll. Aladár egyszerre elfeledte, hogy nem tud németül, sőt hallatlan cinizizmussal én rám fogta. Azt mondta a zsandárnak, hogy én nem tudok németül, nem értettem a kérdését. Van útlevelelünk. Ezzel megmutatta a saját, egészen átázott okmányát; én sem tehettem egyebet előmutattam a magamét. A közrend és bátorság éber őrzője szakavatott szemmel megvizsgálta az iratokat és visszaadta.

— Van-e pénzük, kérdé; nem koldulnak-e?

Korállók a tenger fenekén.

Megmutattuk erszényünket. Néhány hatosnál egyikünkénél sem volt benne több. Keveselte.

— Ez az egész? kérdé.

Elővettük kabátunkból a „bugyellárist“. Beletekintett s megelégedve az eredménnyel, a munkakönyvet kérte. Aladár volt, hogy parlamentárisan kifejezzem magamat, az előadó; megmagyarázta neki, hogy mi a magunk urai vagyunk. Nincs munkakönyvünk, kedvtelésből utazunk.

— Miért mennek ily későn, ebben a hidegben gyalog a városból?

— Mert sehol sem kaptunk szállást.

— Jöjjenek velem.

Ezzel mellettünk haladva, az első utunkba eső szállodába vezetett és parancsoló hangon meghagyta, hogy adjanak nekünk szobát. Ez megtörtént. Ezután hatalmas vacsorát, valóságos bankettet készítettünk, melyhez az emberséges zsandárt is meghívtuk a jól befűtött szobába. Hosszas habozás után elfogadta a meghívásunkat. Igen ügyes társalgónak bizonyult. Este tizenegy órákor távozott és mi is lefekedtünk.

Másnap délben kimentünk a vonathoz s délután öt órákor Münchenben voltunk a „Kaiserhof“ szállóban, a hova podgyászunkat czimeztük. Már megérkezett. Átöltöttünk s lementünk az étterembe, vacsorálni.

VI. FEJEZET.

(Melyben a szerző tovább tanulmányozza a művelt Nyugatot.)

A „Kaiserhof“ étterme zsufolásig tele volt emberekkel, alig kaptunk helyet. Megkérdeztem a pinczért, hogy mindig ennyi itt a vendég?

— Ó, nem. Hanem holnap lesz a Metzgersprung s messze vidékről jönnek az idegenek, azt megnézni.

— A Metzgersprung? Milyen állat az? Eddig a hírét sem hallottam.

— Az egy farsangi körmenet, olyanféle, mint a Schäfflertanz.

— A Schäfflertanz? Arról sem hallottam még eddig. Magyarázza csak meg, hogy mi az egyik, akkor talán megtudom azt is, hogy mi a másik.

— A Schäfflertanz az, magyarázta a pinczér, hogy a kádárlegények farsangkor nyolcz napig álarczban, muzsikaszó mellett, bejárják a várost.

— A Metzgersprung meg valószínűleg az, hogy a henteslegények járnak be muzsikaszó mellett a várost?

— Igen. Csakhogy sokkal szebb, mert egy hentesinast üstökénél fogva a városháza előtt levő kút bazinjába dobnak. Ez által fölszabadul és legény lesz. Természetesen mindig a legméltóbb inast választják ki erre az alkalomra.

— Hát ha tüdőgyuladást kap s belehal?

— Az is megeshetik. Különb, ha érdeklődik a Schäfflertanz, és a Metzgersprung után, a pénztárnál kap néhány tudományos könyvet, mely mindkettőnek eredetével és jelentőségével foglalkozik. Ára egy könyvnek három márka. Nagy tudósok irták.

— Köszönöm. Most kérném az étlapot.

— Parancsol sört?

— Nem. Előbb hozzon vizet, azután pedig bort. — Nemsokára visszajött a pinczér, egy lavor vízzel s törülközőkendővel. Valamennyi vendég kíváncsi szemmel kísérte őt.

— Szerencsétlen. Én a vizet inni kértem.

— Inni?!

Az egész teremben a csodálkozás moraja hangzott föl.

— Inni? kérdezte még egyszer csodálkozva a pinczér s azután hozzátette: De hiszen csak a barom szokott vizet inni. Az ember sört iszik. De ha vizet tetszik inni, hát tessék:

E szavak után a lavort a szájam alá tartotta.

— Ezt már közelebbről megnézem, mondotta a harmadik asztalnál egy úr s a körülöttem már képződött embertömegén áthatolt s egészen mellém jött.

— Az ember nem lavorból, hanem pohárból szokott inni, mondtam.

Ujra a bámulat moraja futotta be a termet. Az emberek majd hogy egymás fejére hágtak, hogy lássák a csodát, hogyan iszik valaki vizet? Kissé kellemetlenül éreztem magamat. Hogy valahogyan szabaduljak a kíváncsi tömegtől, magyarázólag hozzátettem:

— Nem is ilyen vizet értettem, hanem Ágnes vizet, a borhoz.

— Az már egészen más! Rögtön szolgálok vele.

— Az már egészen más! Ismételte az úr, ki a harmadik asztaltól jött hozzám, mialatt hangjából

a csalódás kiérezhető volt, amiatt, hogy ő most egy rendkívüli látványtól elesett.

Egy másik úr pedig azt mondta:

— Mindjárt sejtettem, hogy valami farsangi tréfa akar lenni.

Végre megkaptam az Ágnes vizet, a bort és a vacsorát. Az Ágnes víz kitűnő volt, a bor pedig oiy rossz, hogy a vizet is elrontotta, amit beletöltöttem. Az ételekről szólni sem akarok. Nem tudom, miért szidják folyton itthon a budapesti vendéglőket? Egész Németországban nem találni olyan konyhát, mint nálunk. De a magánházakban sem tudnak főzni. Főzni csak a magyar gazdasszony tud. De nem is csoda, mikor a legügyesebb hentesinast úgy szabadítják föl, hogy a városháza előtt nyilvánosan vízbe fojtják!

Vacsoraközben egyszerre csak megszólal Aladár is, aki eddig komolyan maga elé bámult:

— Ha azt hiszed, hogy én itt maradok megnézni a henteslegény vízbefojtását, akkor tévedsz. Először is én ezektől az ételektől fölfordulok. Azután pedig megígértem Niszikének, hogy én szolidan viselem magamat. Én a legelső vonattal tovább utazom.

— Ami a Niszikének adott ígéretet illeti, az nem ok. Ami ellenben az itteni kosztot illeti, az már nyomós érv. Maradj legalább addig itt, a míg végignéztük az itteni műkincseket. Én alaposan tanulmányozni akarom azokat.

— Hát csak tanulmányozd őket. Én holnap reggel megyek.

Igy is történt. Aladár másnap reggel továbbutazott, én még nyolcz napig Münchenben maradtam. Alaposan mindent végignéztem s fölkerestem Wagner, Lietzen-Mayer s a többi magyar művész műtermét. Mikor ezzel készen voltam, megírtam dr. Veigele-nek, hogy kedden délután Straszburbban leszek s folytattam utamat. Megnéztem még két napig Stuttgartot s a kitűzött időre Straszburbban voltam.

Útközben kitűnően mulattam. Egy kupéban ültem egy augsburgi házaspárral s ennek 18—19 éves leányával. Beszédbe fogtunk. Böllmann úr, így hívták, elmondta, hogy ő gépgyáros, most Karlsruhebe utazik. Böllmanné, aki két ülőhelyet foglalt el, elmondta, azt is, hogy azért utaznak Karlsruhebe, mert leányukat, Kunigunde kisasszonyt, megkérte egy karlsruhei sörgyáros fia. Körülnézni akarnak a reménybeli vő házában.

Az ám, tette azután dicsekvő hangon hozzá, az augsburgi leányok, Welser Filippina óta, nagyon kapósak. Csak engemet látott volna husz évvel azelőtt! Kérdezze csak meg a férjemet. Éppen olyan voltam, mint a leányom, Kunigunde.

Kunigunde kisasszony irult, pirult és szemérmesen lesütötte a szemét.

— Ön talán nem ismeri a Welser Filippina történetét? kérdezte Böllmanné. Mondd csak el, Kunigunde.

Kunigunde kisasszony azután elmondta hibátlanul a csodaszép polgárleány történetét, a kibe beleszeretett a szent német római birodalom császárijának és magyar királynak a fia, és őt nőül is vette.

Vonatunk éppen Günsburg előtt haladott el.

— Látja, szólt Kunigunde, mialatt kezével az ablak felé mutatott, ebben a templomban fekszik Filippina és a főherceg fia.

Ulmban két úr szállott be hozzánk. Valami nagy vita folyt köztük.

— Mégis csak botrány, milyen óriási korrupció uralkodik! szólt az egyik.

— Hallotta már ön is, uram? kérdezte felém fordulva a másik.

— Nem én, válaszoltam. Én most jövök Magyarországból.

— Képzelve el, szólt az első, az ulmi útkaparó elsikkasztott két márka harminczhét fillért!

— S mit gondol, mennyire ítélte el a törvényszék? szólt a másik. Hat hónapot kapott. Föl kellett volna akasztani! Ilyen botrány, ilyen korrupció! Mit csinálnak maguknál Magyarországon egy ilyen emberrel?

— Nálunk egy útkaparóval? ... Fölakasztják. Nálunk csak a méltóságos és nagyságos uraknak szabad sikkasztani, százezreket ...

Mikor Straszburbban a vonatról leszálltam, körülnéztem, hogy merre van dr. Veigele? Nem láttam, amin kissé boszankodtam. Az indóházhoz legközelebb eső szállóban megszálltam. Átöltözököttem s elmentem dr. Veigele lakására, amely a városnak éppen a másik végében, a Metzgerthor közelében volt. A cseléd azt mondta, hogy az ügyvéd úr meg a felesége nincsenek itthon. Átrándultak a közeli Kehlbe, ahol éppen ma tartják a messze földön híres farsangi körmenetet. Azonban meghagyták neki, hogy mondja meg nekem, majd este pontban nyolcz órakor a szemben levő vendégfogadóban várnak rám, a törzsasztaluk mellett. Ismét boszankodtam s eltávoztam. Eszembe jutott, hogy mikor dr. Veigele Budapestre jött, Nagyszombatig elibe utaztam. De valamennyi ház, annyi szokás.

Mikor este nyolcz órakor beléptem a vendéglőbe, alig volt benne egy-két vendég. A fél város Kehlben volt. Dr. Veigele még nem volt ott. Leültem s hoztatam egy korsó sört. Vagy tiz percz múlva végre belépt dr. Veigele, mögötte pedig három lépéssel egy hölgy. Mikor meglátott, felém sietett s miközben zsebóráját nézi, azt mondja:

— Ugy-e pontos vagyok? Pont nyolcz óra.

Ezalatt oda ért a hölgy is. A felesége volt. Dr. Veigele bemutatott bennünket. Elég csinos szőke hölgy, csak a szeme tulságosan apró. A természet azonban bőven kárpótolta őt e hiányért. A szája akkora volt, mint egy dézsa, a keze pedig szintén igen tekintélyes terjedelmű volt.

— Nem ülnénk a törzsasztalunkhoz? kérdezte dr. Veigelené.

Azzal nekiindult egy az étterem tulsó oldalán levő asztalhoz, miközben módomban volt megállapítani, hogy lába és keze közt kifogástalan arányosság uralkodik. Én és dr. Veigele utána indultunk.

Mikor helyet foglaltunk, dr. Veigele és neje előbb kiüritették a sörös kancsót, másikat parancsoltak, azután kényelmesen elhelyezkedtek a kemény faszéken. Mikor mindez megvolt, dr. Veigele néhány rövid szóval elmondta, hogy nagyon szívesen lát s reméli, hogy néhány napig a vendége leszek. Ő majd megmutatja a város nevezetességeit, a Münstert, annak a tornyát, mit egy német ágyugolyó ferdére lött, a híres nagy órát, a híres üvegfestményeket a XIV. századból, a még híresebb szószéket, az érseki palotát és a benne levő érdekes régiségeket, a színházat, melynek a primadonnája magyar, az egyetemet, Dessaix szobrát, továbbá Szász Móricz, Neszler Viktor, Weber meg Gutenberg híres szobrait David d'Angerstól. Veigelené pedig sajnálkozását fejezte ki, hogy a kehli farsangi menet miatt nem fogadhatott otthonában. Ő is ott volt, egy erkélyről nézte a menetet.

Miután egyszer már a kehli farsangról beszéltünk, dr. Veigelené be akarta bizonyítani, hogy ő is német hölgy s a kehli bolondok egyesületéről adott bővebb

fölvilágosításokat. Előbb lehajtotta a második korsót, frisset parancsolt s akkor rákezdte:

— Nyugati Németország majdnem minden városában van ilyen egyesület. Ez évszázados szokás. Ezelőtt voltak farsangi lapok is. Az utolsó a „Narrhalle“, 1870-ben szűnt meg, Kalisch, Lajos, az ismert humorista volt a szerzője. Az első ilyenmű munkát Erasmus adta ki 1467-ben. A bolondok társulata dísztagokat is választ. Ilyenek voltak többi közt Goethe, kit a kölni társulat választott meg. Goethe a diszokmányt egy költemény-nyel köszönte meg. Mendelssohn-Bartholdy, Zsokke, Arndt, Bechstein, Tidge, Rückert, Dickens, mindannyian díszbolondok voltak. Volt azonban idő, mikor a farsangi multságokat, főleg az álarczokat, betiltották. Így a kölni városi levéltárban van egy tizennegyedik századbéli okirat, mely az álczák viselését betiltja, mert gyakran rablásokat követtek el az álarczosok. Ha egyházi surlódások voltak, eltiltották a papi- és apáczaöltönyöket. 1797-ben a köztársasági naptár is betiltotta a farsangi körmeneteket, de már 1799-ben a párisi direktórium megengedte, hogy: „Il est permis au citoyen Bellegeck de faire son tour“. A „Bellegeck“ álarczos volt, ki dobszó mellett kihirdette a farsang kezdetét.

Mialatt dr. Veigelené beszélt, a férje oly büszkén tekintett rája, mintha csak azt akarná tőlem kérdezni; — Nos, hát akad nálatok Magyarországon olyan hölgy, aki ezt így el tudná mondani?

Néma kérdésére körülbelül így feleltem neki, gondolatban:

— Bizony nem akad. De hálát is adok érte a magyarok istenének, hogy nem akad.

Dr. Veigelené végre befejezte értekezését, kiita a sört s frisset parancsolt. Én legnagyobb elragadtatásomnak adtam kifejezést.

— Én igazán csodálom a német hölgyeket.

A német hölgyek mintaképe szemérmatosan lesütötte apró szeméit s zavarát iparkodott egy korsó sör mögé elrejtetni. Azután frisset kért.

— Nagyon sajnálom, hogy szíves meghívásukat nem fogadhatom el, mondtam, de találkat adtam holnap estére Párisba.

Dr. Veigelené örömet, nehogy kitörjön, egy pohár sörrel lohasztotta le. Azután frisset kért. Dr. Veigelené maga is, sokkal jobb kedvvel hajtotta le az árpalét, mint eddig.

— Tehát már ma éjjel akar utazni?

— Nem, majd csak holnap reggel.

— Igazán, mondá vagy öt percz múlva dr. Veigelené, miközben korsóját fölhajtotta és frisset kért, milyen udvariatlanok vagyunk! Ön holnap reggel utazni akar, mi pedig itt tartóztatjuk. Ön bizonyosan nyugodni térne már. Nem tartóztatjuk tovább, hanem magunk is megyünk. Ha Párisból visszafelé utazik, legyen ismét szerencsénk. Minden este pont nyolcz órakor itt talál bennünket ennél a törzsasztalnál. Nem vagyunk mindig magunk. Sőt két csinos kisasszony is itt szokott lenni. Most Kehlben vannak.

— Oh, akkor bizonyosan visszajövök. Én valóban el vagyok ragadtatva a német hölgyektől. Tehát ennél a törzsasztalnál találkozunk.

Azóta sem volt m többé Straszburbban.

Még egyet kocintottunk a sörös kancsókkal. (Én a másodiknál, a Veigelené-pár talán már a tizenötödiknél tartott.) Azután elváltunk s én a Metzgerplatzról félóráig mehettem vissza kocsin a szállodámba. A kocsiiban elég időm volt gondolkozni sok minden fölött. Először is elgondolkoztam azon, hogy valamennyi bolond között, aki ma Kehlben megfordult, egy sem volt akkora, mint

én. Érdemes volt nekem Rác-Almásról, azért, mert ott betörött a czilinderem, megszökni s egyenest Straszburgig jönni, dr. Veigelené lábát megbámulni? S otthagytam azokat az eperajku, ragyogó szemű, sikkes, szellemes, gyönyörű szép magyar lányokat, hogy bámuljam, hogyan fegyasztyják e tudományos képzettségű rüt hölgyek hordószámra a sört! Pedig dr. Veigelené elzási nő, a kire kis francia szellem is ráragadott. Hiszen mint gyermek francia nevelésben részesült s maga is francia volt!

VII. FEJEZET.

(Melyben a szerző folytatja tanulmányait.)

Vala pedig a dolog kezdete akképen, hogy midőn átléptem Avricournál azt a pontot, mely Isten és Bismarck jóvoltából 1871 óta Németországot Franciaországtól elválasztja, elébem plántálja magát egy francia határőr, azzal a szerény kérelemmel: mutatnám neki meg az én útlevelemet. Soha határőr ennél méltányosabb kérelemmel nem fordult hozzám, eleget is tettem óhajának.

— Ah, ön magyar, talán Párisba utazik? És Párisból hova megy?

— Egyelőre Párisba. Onnan mit tudom én hova, talán Angliába vagy Khinába.

(Folytatjuk.)

Kérjük az előfizetés megújítását!

Képeinkhez.

A róka-fiókok. Hazatért este családi körébe a vadász. Gyilkos fegyvere egy ravasz rókának életét kioltá. Nem vészelt tehát kárba a nap. Amde a gyermekek részére is hozott egy kis meglepetést, kis valódi örömet. Megtalálta a róka családi fészket és a két kis róka-fiókot hazahozta tarisznyájában.

Hogy néznek okos, apró szemekkel! És hogy örülnek a gyermekek a két eleven új játszótársnak!

Korállók a tenger fenekén. Sokan, kik ezen általános elterjedt ékkövet, a korállt, kedvtelve viselik, nem tudják, hogy ez a tenger fenekén terem, hasonlólag a drága fehér gyöngyhöz, mely tengeri kagylófajnak beteges kiizzadmánya. A koráll átmenet a tenger állat- és növényvilága között.

Rendesen a szivacsahalászok foglalkoznak egyben korállók fölbúvárlásával.

Közgazdasági rovat.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Folyó évi május hónapban 1160 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 72,038 K. 75 f. fizettetett ki.

1901. január 1-től május 31-éig beírt összes jutalékrészek száma 5604 és a kifizetett nászjutalékok összege 214,861 K. 04 f.

Kérjük az előfizetés megújítását!

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Görög. A „Gondolatok“ jók. Alkalmilag küldje hozzánk arczképét. — **Stánsits.** Kettő jó. (A „ló“ nem „lú“!) — **Vértessi Zoltán.** Ezeket nem közöljük. — **N. O.** Kritikán aluliak! — **Nem közölhetők:** „Szerelem.“ — „Nem igaz?“ — „Szemet-szemért“ cz. novellák. — **Gerő Bertuska.** Levele megkaczagtatott. Talányai jönnek. — **Czeiterer Andorné.** Képtalány jönni fog. — **Bálint Lajos.** Egyet közlünk. — **Egy falusi előfizető** (Földvár). Az önarczképes levelezőlapot kedvezményezett 2 forint árban kaphatja, de 100-nál kevesebbet nem készíthetünk. Pénz az arczképpel előre beküldendő. „Kedves Órák“ is kapja.

EUROPA, irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VI., Ó-utca 12.